

MAREK MARIUSZ TYTKO (Cracow, Poland)
e-mail: marek.mariusz.tytko[at]uj.edu.pl

**[Rec.:] "*Jednosobowy opozycjonista*" Franciszek Grabczyk /
wstęp i oprac. Marian Hanik. – Kraków : Fundacja Centrum
Dokumentacji Czynu Niepodległościowego ; Księgarnia Akade-
micka, 2004. – 129 s., [4] s.**

Książka pt. "*Jednosobowy opozycjonista*" Franciszek Grabczyk w opracowaniu znanego historyka Mariana Hanika skupia się na osobie kontrowersyjnego działacza małopolskiego – Franciszka Grabczyka (1934-2004). Dzieło zasadniczo zostało podzielone na dwie nienumerowane części. W części pierwszej pt. *Franciszek Grabczyk o sobie* pomieszczono tekst pt. *Opowiadanie o sobie Jednosobowego Jawnego Opozycjonisty* oraz *Listy i apele* autorstwa Franciszka Grabczyka. W części drugiej pt. *Służba Bezpieczeństwa o Franciszku Grabczyku* pomieszczono treści trzynastu unikatowych dokumentów tajnej milicji komunistycznej z okresu 13 sierpnia 1962 – 21 listopada 1978 r. dotyczące przedmiotowej kwestii. Kontrowersyjna postać bohatera książki jest pełna wewnętrznych sprzeczności i nielogiczności. Student AGH, ministrant w Katedrze na Wawelu studiujący ideologiczne dzieła marksistowsko-leninowskie, absolwent dwuletniego studium marksizmu-leninizmu a zarazem kościelnego, dwustopniowego studium posoborowego, działacz Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, uważający, że PZPR i Moskwa to jego wrogowie, organizujący wycieczkę do Katynia, ofiara represji MO i SB, zarazem przesyłający funkcjonariuszom komunistycznej bezpieki serdeczne życzenia na święta MO i SB. Praca została zaopatrzona w odautorski *Wstęp* historyograficzno-metodologiczny oraz *Notę edytorską*. Dzieło zawiera *Indeks*, w którym pomieszczono nazwy osobowe oraz nazwy geograficzne. Książka posiada walory poznawcze, dokumentacyjne, może być przydatna jako materiał pomocniczy dla historyków, regionalistów, socjologów, psychologów, pedagogów zajmujących się skomplikowanymi postawami ludzkimi w PRL: katolikami, którzy zarazem chcieli być komunistami.

Tytuł w języku angielskim (the title in English):

[Rev.:] "A Single Oppositionist": Franciszek Grabczyk

Abstract (Summary):

A monographic book entitled *A Single Oppositionist : Franciszek Grabczyk* (in Polish: *Jednoosobowy opozycjonista: Franciszek Grabczyk*) deals with the life-story of one Pole– Franciszek Grabczyk (1936-2004); it is an autobiography of this activist. The book also includes the correspondence of this anti-communist oppositionist at the time of the Soviet political and military domination of Poland (1944-1990.). It also contains the documents of the Security Service in Poland, particularly the ones that had been written with reference to Franciszek Grabczyk in 1962-1978. The book has been published in Polish.

Key words:

history, Franciszek Grabczyk (1936-2004), an autobiography, epistolary writings, anti-communist opposition in Poland, the Security Service in Poland, the secret police (1962-1978 documents), Marxism-Leninism, the Society of Polish-Soviet Friendship, Polish United Workers' Party, Moscow, Katyn, the Roman Catholic Church, Krakow-Nowa Huta,

Słowa-klucze:

historia, Franciszek Grabczyk (1936-2004), autobiografia, epistolografia, antykomunistyczna opozycja w Polsce, Służba Bezpieczeństwa w Polsce, tajna policja komunistyczna (dokumenty 1962-1978), marksizm-leninizm, Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Moskwa, Katyń, Kościół Rzymskokatolicki, Kraków-Nowa Huta,

Bibliografia (Bibliography):

"Jednoosobowy opozycjonista" Franciszek Grabczyk / wstęp i oprac. Marian Hanik. – Kraków : Fundacja Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego ; Księgarnia Akademicka, 2004. – 129 s., [4] s. tabl. ; 24 cm. – (Biblioteka Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego ; t. 25) Tom 25